

Halló! Halló!

Kinek van használt hanglemeze?

Régi vagy törött hanglemezeket, míg az anyagiány tart, legmagasabb áron veszünk vagy cserélünk

W Á G N E R

hangszer-áruháza

a világhírű „Favorite” hanglemezgyár főraktára

Budapest, József-körút 15.

Fiók: IX., Ráday-utcza 18.

Beszélőgépek 1500 koronáig.

Árjegyzék ingyen.

52. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL

BUDAPEST, DECEMBER HÓ 29.

Szerkesztési iroda: IV. Várnegy-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 80 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egészévre — 40.— korona.
Félévre — 20.— korona.
Negyedévre — 10.— korona.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldíj is esatolandó.

A FORGANDÓ SZERENCSE. — Márton Ferencz rajza.

PÜNKÖSDI PRÉDIKÁCIÓ

REGÉNYI — IRTA HAVAS GYULA.

(Vége.)

XXII.

Walter lejtött, mert felváltották.
— Csúnyán veretik őket! — ujságolta elégedetten. — Csak úgy repül a gerenda a dekkungjukból mindenfelé

Még egy vagy óráig tartott a szörnyű dörömbölés s aztán a hirtelen támadt, nyomasztó esendben mindannyian önkéntelenül felálltak, a mennyre az alacsony fedezék engedte. Eligazgatták hátizsákjaikat, előrehajolva, derekuk és válluk felrántásával. A kihajtott bajonettek halk csengések közben fölkerültek a puskacsővekre. Minden parancs nélkül, szólanul, lehajtott fájjal felszállingóztak a futóárokból és csoportonként elhelyezkedtek a földbe vajt lépcsőknél, a melyek egyforma távolságokban verettek fel, ki a szabad mezőre. Mindenki tudta, mi következik.

Váratlanul feldöngő, döbbenetes erejű robaj vezette be az ellenséges ágyúk munkáját. A futóárok falán megmozdult a homok és lassú pormetezéssel szitált rájuk. A gránát nem messze esett be. A cigány kidugta a fejét egy pillanatra, ép hogy láthatta, a mint néhány dekkunggal jobbra gomlyog felfelé a füst és por. Bőgőn visszabukott, bár jól tudta, hogy talán egy perc múlva egész testével ki kell magát tennie a veszedelemnek.

— O! emberralan! — mondta szörnyűkódva és jelentősen.

— Csak legalább mozdulnánk már, elszédeltünk, hogy ne találjon bennünket így egy rakás!

Jobból, messziről már hangzott a hurráh és a gépfegyverek haragos, szitkozódó karepélással fésültek, mint nyelvszó aszonyok. É: bíró! megérkezett a parancs, a mint hársányan, kissé remegő hangon tovább adták:

— Első bataillon, előre!

Pillanatnyi, alig észrevehető tolongás támadt. Senki sem remélte, hogy épen utolsóként lép ki a szabadba, de mindenki szeretett volna legalább egy embert látni maga előtt. Az ismerősök, a jó barátok egymás tekintetét keresték, de ha sikerült összevillannia szemüknek, villámgyorsan elfordultak és másfelé néztek, mintha szégyelnék magukat egymás előtt. Mindez pillanatok alatt játszódott le s még ugyanaz a parancs tarthatott, a mikor már fent volt az egész rajvonal, előredőlt testekkel és földre szegzett szemekkel bukácsolva, lomha rohamban a puha szántásban.

György is szaladt néhány lépést, de hirtelen megállt. A szíve oly gyors és féktelen pörgéssel zakatolt, hogy úgy érezte, mintha az agyában lüktetve. Magorpanva állt az ezernyi golyó szélesebb elszívítései s a robbanó lövedékek fűléstető pukkanásai között, ebben a fureán, vízszintesen feléződülő záporban. Remagott a föld és zúgott a levegő a gránátok bőgésétől és a szertörpülő vasszilánkok hosszan zengő, erősödő és elhaló duruzsolásokkal cikáztak láthatatlanul, vibráló, riasztó zsongással, mint szédült daruzsak.

Még látta, a mint a Walter fejről elrepül a sipka, játékos forgással s ő maga előugrik, felhúzott térdekkel és kalimpáló karokkal, hogy aztán a roppant füstbe és bömbölésbe vasszen nyommalanul. Jobbra tőle a cigány hirtelen levágódott és néhány pillanatig mozdulatlanul maradt a földön, azután egész testében reszketni és rángatózni kezdett.

Mindez valami álom szédületében, elmosódva rémlett szemű előtt. Csak egy pillanatig állt így, aztán tovább futott, önkéntelenül folyton irányt változtatva és ásjójt feje elé emelve. Mindent elhalgattatva, követelően és kijátszhatatlanul egy hangtalan dörgés zúgott fülében: tovább! tovább! előre! nem lesz semmi baj!... É: az öntudata alatt, homályosan, fureán, mint valami régi érzés emléke, egy mosoly kísértett, mintha valami elrejtett, biztonságban

levő rideg rezgése ezt mondogatta volna: No, szép kis pünkösdi!

Hirtelen haves, forró útást érzett a mellében, mintha mondhatatlanul gyorsan egy tüzes vassző szaladt volna át rajta. A fegyvert előre dobta keze a futás lendületében, térdre ereszkedett és kis támolygás után oldalt bukott. Émelyítő, zisbasztó szédülést érzett és szemai előtt színtelen, szürke képrázat forgott. Lassan a hátára fordult és száján kibugyant a vér, szírványos buborékokkal a napfényben.

A hurráhás egyre masszabb húzódt, elhalt és ismét felzúgott, majd itt, majd ott, mint a halálaitélek kórusa, az ágyúk zsarnoki bömbölésén keresztül. Az erdő fölől lovas csapatok hőmplyögtek ki és mint földön futó viharfelhők áradtak a hegyek felé. Az égő falkák füstje lassú, ünnepélyes szárnyalással gomlyogott, halvány brólat komorságába vonva a tavaszi tájat és a derült eget.

György mozdulatlanul feküdt, mély, lázas álomban, csak a melle emelkedett és hanyatlott rendetlen, gyors ütemben.

Mikor felnyitotta a szemét, a csillagos eget látta maga fölött, végtelen nyugalomban, a tejút álmúton ívölő tündöklésével. Kissé oldalt fordult és bágyadtan arra nézett, a hol a hold állott magasan a hegyek sötét vonalai felett, komolyan és bánatosan, halványan fátyolozva az egyre áramló füstökkel, mint egy szomorú, könnyes szem. Messze bizonytalan fények vilámlottak felé nyomukban halk, mély dörgések.

A holdat nézte és mintegy elbűvölten a fénytől felemelkedett s felé fordulva támolygva állt egy helyben. Biztosan, vérel csapzott szakállá és összekuszált hajfürtjei között fehéren meredt elő a padt, megviselt arca, valami kísérteties derű enyhületében. A szája különös mosolyra húzódtott és tágranyitott szemai lázasan ragyogtak az önkívület tüzében. Néhány lépést tett inogva, bizonytalanul és karjait a pogatózva kitérte. Részeg, tévsteg lépékekkel ment, arccal a holdra meredve. A felbomlott és szétzakadt hátságok, mint valami groteszk palást, csüngött a hitán, sötétben lobogva a hús szelben.

Havamgyegek... — motyogta esendően — már oly késő van... mért is beszéltem annyit, hisz ő úgyse érti meg... holnap prédikálni kell... É: tévedek csudákat az égben odafenn és jeleket a földön idelelen... vért... tüzet... és füstnek gőzölgését...

A hangja erőszódott és köhinteni kezdett. Lépéi egyre bizonytalanabbakká lettek: ... a nap sötétségé vált az és a hold vérré, minekelőtte eljött az Úrnak ama nagy... és fényes... napja...

Havas faldoklás szaladt fel a torkán és a melle elszorult. Most már kiáltott a hangja: — Keresztényen testvéreim!...

Kezei hadonásztak egy percig, aztán aláhanyatlottak, mint sebzett szárnyak. Szavai hűgő köhögéssel fűltek. Hirtelen megbotlott valamiben, szédeltetett és előre zuhant. A vér forró, felszabadult zuhogással tört fel a melléből és az ajkán melegéget érzett. Karjai előre nyújtva maradtak, mintha a földet ölelnék.

XXIII.

A falusi nép tarka, virágos özléllel tödült ki a templomból. Az aszonyok soraiban ugyan több fekete ruhát lehetett látni és a férfiak között sok szürkét és itt-ott egy mankót, egy felkötött kart vagy amputált lábát, de a lányok fényesre fésült haján ragyogtak a sevelykendők s arezuk pírja és szemük tüze életet és tavaszt sugárzott.

Loppa és szemérmesen, vagy naiv nyíltsággal a legátust nézték, a ki esendően, méltóságosan lépdelt ki az oldalajtón, a pap mellett. Egy öreg néni, a ki az egész prédikáció alatt szundikált s csak néha riadt fel, egy-egy hangosabb szóval, hirtelen újatosságot öltve voná-

saira, most előtűnik. Hatalmas zsebkendő-jével szeméit dörzsolgette.

— Hogy az Isten is áldja meg azt az aranyos száját! Hogy olyan szépen tud vele beszélni! Reszkető hangjában tengernyi meggyőződés és rajongás volt.

Mind a három harang szólt, telt, édes zengéssel áradozva. A nyitott toronyablakon át látszott, a mint ide-oda hintáztak szédült ritmusban és néhány gyermek húzta és engedte a köteleket.

János halkán beszélgetett a pappal, míg a gyülekezet elvonult. Mikor az utolsó, görnyedt öreg is kicsoszogott a templomkertből, hóna alatt szorongatva a vaskos énekeskönyvet és tisztességtudóan megemelve kalapját, elhallgatott a harangszó. Előbb a nagyharang zengése maradt ki, mély bűgást hagyva maga után, azután a középső. A legkisebb harang még dalolt egy ideig s végül egy szeles és riadt esengésben tört ki, a mely még sokáig remegett a levegőben s úgy tetszett, egyre halkabbá finomulva az ég azúr reszketésébe olvad át. A sötétvörös torony végtelen nyugalommal simult az égbe s a csúcsán lázasan és lelkendezve tüzelt a csillag a napfényben.

János felnézett a toronyba, de a pap belékarolt és vite magával. Nále kellett ebédnie, aztán sorra járnia a falu előkelőseit. Nagy bosszúságára csak alkonyatkor mehetett vissza a kastélyba.

Áthaladt a sötét és üres hallon. A mint a lépcsőn felindult, valaki leszaladt mellette és erősen hozzáütődött. Szoknyasuhogást hallott és hátrahézt. Csak most ismerte meg Nellit, a ki a lépcső alján megállt és kutató nézett vissza, a sötétbe.

— Pardon!
Időseken, kissé zavartan nevettek. Mind a ketten most, utólag vették észre, hogy az előbbi összeütődés érzése némi borzongással fut át rajtuk.

— Most jön a faluból?
— Igen, sajnos.
— Miért?
— Nem engedtek a papk.
— Nem azt... hanem, hogy mért sejtnek?
János kis szünet után felelt:
— Itt mégis kellemesebb, mint a poros faluban...

— Nelli nevetett és mikor János egy fokkal lejjebb jött a lépcsőn, gyorsan mondta:

— Mindjárt vacsorázunk. A viszontlátásra.

Kissé furesának találta, hogy ilyen sokáig csevegjenek a sötétben, érdekeltlen dolgokról.

A vacsoránál csak négyen voltak. Hónapok óta alig volt vendég a kastélyban. A harcvonal már sokkal messzebb volt, semhogy itt vonulhat volna át a csapatok, legfeljebb ha katona vonatok robtogtak át néha az állomáson. Nelli gyakran unatkozott; reggelként össze vissza lovagolt a mezőkön, néha olyan száguldással, hogy a felüliek fejesóválya néztek utána. Órák hosszat hevert a parton, fűrdörühben sütke-rezve és delútan az erdőben csavargott.

János most mellette ült és az asztal alatt egészen véletlenül hozzárult a lábával. Talán nem vette észre, vagy azt hitte, hogy az asztal-lábat érinti, mindenesetre így maradt és elfogulatlanul, nyugodtan feleltetett a bárónő kérdéseire. Nelli gondolkodott egy ideig, elhúzza-e a lábát tőle, végül mégis otthagya. Ettől kezdve gyakran pajkosan felnevetett, bár a legunalmasabb dolgokról beszélgettek.

Vacsora után a báró a háborúról kezdett beszélni és János nagy energiával fűradozott, hogy odafigyeljen, miközben mindenben igazat adott neki. A bárónő egy képes újságot olvasott álmosan és rózsás körmeit tisztogatta, kis darab szarvasbőrrel fűnyesítve. Időnként a lámpa felé tartva ujjait elmélázva és tündőleg gyönyörködött munkájában. Nelli a zongorához ült és keze tétován, céltalanul kalandozott a billen-

tyűkön. Állandóan lenyomva tartotta a hárfapédált.

János később hozzáment:
— Ohajtja, hogy la pozzak?
— Nem, hisz úgy se kottából játszom... no jó, hisz azért maradhat!

Tovább babralt a billentyűkön, néha minden ok nélkül megforgatta a kottát és másikat keresve ki. A tétován, összefüggéstelenül zengő akkordokból merengve egy ismerős melódia alakult ki, a keringő, a mit szilveszterkor az Arany Ókörben játszottak. Személyesen ismét más dallamba esett át, de szemek egy percze összevillantak, mélyen és hevesen.

Tíz óra után aludni tértek. Nelli levetkezve ült az ágya szélén, cigarettázott és tündőve a lába finom vonalát nézegette. A nyitott ablakon édes, illatos levegő áradt be a kertből. Hirtelen nagykendőt kapott magára, neszele-nül benyitott a hallba és kiment a terraszra.

A falu fölől most emelkedett a hold, átra-gyogva a lombok fekete csipkén s feléjük emel-

kedve, fenséges és halk dia dában. Nelli megállt egy percze és a mindent elárasztó, édes tündöklés titokzatos csendjét figyelte. Azután hirtelen mozdulattal felült a terrasz egyik oszlopára és míg fészkelődve elhelyezkedett, mélyen, boldogan sóhajtott. Czigarettára gyújtott és fejét hátra vetve élvezte a füstöt az ég felé. A holdfény bágyadtan fénylő aranyával szegélyezte sötét és finom kontúrját, lágyan mosódva el a kendő kusza bolyhain és beragyogta a fej kövonalait, megcsillogva a reszkető hajszálakon.

János, a ki minden határozott cél nélkül jött le a toronyszobából, csak mert nyugtalan volt és nem jött álom a szemére, egy percig némán nézte ezt a képet. Aztán lassan felé indult. E perczben meg nem mert volna megesküdni, hogy Nelli ül ott s egy pillanatig arra a csinos szobalányra gondolt, a ki a reggelijét behozta.

Nelli hallotta a lépteket, de nem mozdult. Fejét kissé félrefordította és szempillái alól

KÖZTÁRSASÁGI PUBLICZISTÁK 1848-BAN.

Mikor öt-hat évvel ezelőtt egy entusiastá fiatal ügyvéd-képriselő az ellenzék legszélső-segesebb frakciójaként magyar köztársasági pártot alapított, folyóiratában nagy gondot fordított rá, hogy a republikánus eszme előző magyar hitvallóinak emlékezetét megújítsa és elevenen tartsa. Természetesen a szabadságharc-korabeli köztársasági manifesztációkról is megemlékezett. Feltűnő azonban, hogy az általuk számontartott efféle megnyilatkozások mind 1849-ből, az április 14-iki függetlenségi deklarációt követő időkből valók. A szabadságküzdelmeinkről írt történeti munkák is jórészt csupán a hónapok republikánus mozgalmairól tudnak; ezeken is inkább csak átsiklanak, a mit a kiegyezés óta új ápolásra szoruló dualisztikus felfogásnak kijáró történetiről óvatosság magyarul. Holott a debreczeni trónfosztástól a világi feyerületéig Magyarország a köztársaság tényleges állapotában élt; ez idő alatt a sajtó is merőben republikánus színezetű; a kormány felhivatalosa is «Respublica» czímmel jelenik meg.

1848-ban azonban a közfelfogás még nem jut el a kenyértörésig. A márciusi ifjak ajkán fölszendül ugyan a köztársasági krédó, de visszhangosabb csak az események későbbi fejlődése érleli. Az 1707-iki Rendekek kurucz detronizáló határozata s Martinovicséknak 1793 évi verbe-fojtott mozgalma után Petőfi Sándor és egy-két fiatal rajongója emeli fel újra a népfelleg lobogóját. Petőfi republikánus vallomása — költőiek és publicisztikaiak — sokkal ismeretesebbek, sem hogy újra rájuk kellene mutatnunk. Voltak azonban a párisi oltárnak kisebb magyar áldozói is, már 1848-ban, a kiknek nevét újra letrunk ma, a második magyar népköztársaság alakulása idején, kegyeletes is, időszerű is. A szabadságharc első naptári évének két elfeledett sajtó-republikánusáról kívánunk futólagos feljegyzést nyújtani. Az egyik egy lengyelországi származású zsidó ifjú, Szinyei repertóriumában a legfureszában hangzó magyar írói nevek egyikének viselője: Heilprin Mihály. Pályája szinte fantasztikusan változatos. Húsz éves korában 1842-ben szakad Magyarországra. Valóságos Mezőfonti: tizennyolcvet nyelvet beszél. A magyar művelődés szolgálatába áll: könyvkereskedő lesz Miskolcon. Előbb könyvvel kívánja szolgálni a magyarságot, a szabadságharc kitérősekor pedig kardot ragad és honvédnek áll. Nyilván mozgékony és eszes volta tereli rá Szemere Bertalan miniszterelnök figyelmét, ki utóbb titkárául alkalmazza. A kapituláció után menekülnie kell új hazájából; Hamburgban, Brüsszelben, Párisban tartózkodik. 1850-ben visszatér és folytatja, a hol elhagyta: a miskolci könyvkereskedésén. A sátoraljanjhegyi zsidó egyházközség igazgatótanárul hívja meg. Itt sem marad sokáig. Kivándorol Amerikába, ott is régi foglalkozá-

lopva nézte a közeledőt. Az megállt, egy szempillantásig mintha még habozott volna, de hirtelen, heves és mégis lágy mozdulattal átkarolta és ajkával a nyakára tapadt, a melyről félre-eszűszott a kendő. Egy tiltakozó mozdulatot tett, azután megvonoglott és kezeit elengedve átadta magát a reszkető karok ölelésének.

János felbátorodva egészen közel hajolt. Bal-karjával szorosan magához vonta, a melléhe emelte és jobbával lágyan maga felé fordította az arcát. Ajkaiak összetapasztak és érezte, a mint a lány lassan egészen hátradól az oszlop-ról, egyedül rá támaszkodva. Látta, a mint a cigarettá csendes tűzjátékkal elrepült kezéből és érezte, hogy a meleg karok átfontják a nyakát s az ölelés egyre szorosabb lesz és a csók faldoklóbb és szenvedélyesebb, végtelennek tetsző extázisban.

Az elhullott cigarettá még parázslott egy ideig a fűben, esendé lánban fel-felszikkra, azután kialudt és finom füst lebbent fel róla,

berő, gondoskodni. Az előszóban önérettel valja magát proletárnak: «Polgártársak! ne irtózatok és szótól: proletarius. A proletariusus egy nagy aranybánya, melyben ezernyi drága érejk rejlik; ha fölmevelik, fölhasználják: ereje a társadalomnak. — A proletariusus ismét egy nagy volkánhegy, melyben a tűzanyag évezredek óta gyűlik, s minél később, annál borzasztóbb robaj és pusztítással fog az kitörni. — Vegyétek, ó kérék! elejét e rettenetes orkánoknak.

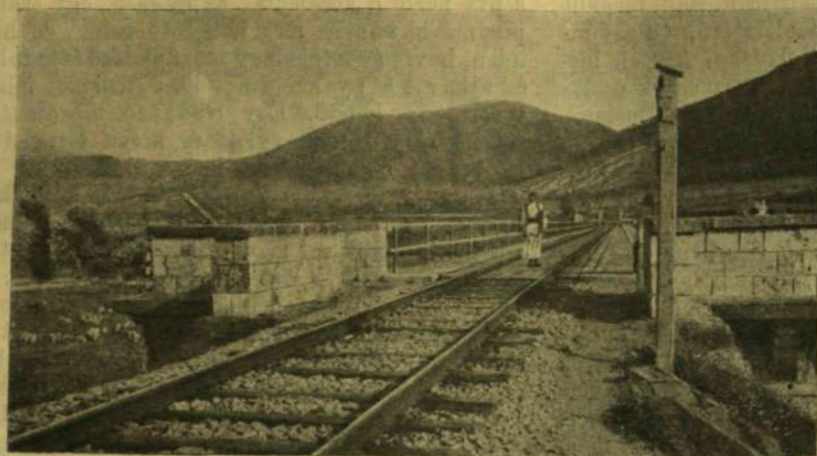
A kérdésekre adott válaszok tömörök és talpraesettek. E kérdésre például: «Létezik-e a köztársaságban úr és szolga?» így felel: «Az igazi köztársaságban úr és szolga, a közönséges értelmében, nem létezik; hanem léteznek szerződő felek: fogadók és fogadottak, szegőd-tetők és szegődők bizonyos föltételek alatt, miket mind a két résznek megtartani erkölcsi kötelességökben fesszika. Vagy erre: «Ha bánatásunk nem lenne, akkor könnyen bánthatnánk velünk feyveres ellenségeink gyakorlott hadsergeggel?» — ezt a választ adja: «A nemzetörökség is gyakorlat s betanított feyveres testületek; azonkívül föltesszük, hogy valamennyi nemzet köztársasági alakot öltvén, az állandó hadseregek mind el fognak egykor pusztulni a földszínéről. Felvilágosítsa a szocializmus mivoltáról, melyet a jogi köztársaság legfőkélyesebb fokának tart s a kommunizmusról, melyet időföltételek ítélik, minthogy léte-sülhetéséhez az emberi nem lehet legnagyobbn műveltsége kívánkozik. A könyveske a «Szabadság, egyenlőség, testvériség» hármass elvé-nek gloriifikálásában tetőzik s az utolsó kérdésre adott feleletet ezzel a fölkiáltással zárja: «Áldás veled magyar nemzet!»

A lelkes kis iratra a történelem akkor más, keserves választ hozott: Világost és az abszolutizmust. Szerzője a reakció boszuját — csodálatosképen — elkerülte, de évekre vissza kellett vonulnia a hírlapírától. Utóbb még Bulyovszky Gyulával vett részt — névtelenül — a Napi Tudóító szerkesztésében, majd (az egykori kis pap) a Religio című egyházi lapot redigálta. 1855-ben halt meg a pesti kolerajárványban.

Feladásbe merült kis kitéjét az 1918-as demokratikus forradalom bizvást lenyomathatta volna propagatív célzattal, irányeszméi és érvelései annyira hejlytállók még ma is. Egy csillag alatti jegyzete is mintha megelevenítene e napokban: «Epen, midőn e sorokat írom, hallom, hogy Bécsben a nép... republikát kiáltott ki, s Ferdinánd császár Tyrolba menekült».

A XVIII. század végi reverendás Martinovics után a negyvennyolcos republikánus törekvésnek Birányi az egyházi avatású harczosa. 1918-ban azután a Nemzeti Tanács élén ismét egyházi férfiú: Hock János hirdeti ki a népköztársaság államformáját.

Rédey Tivadar.

A MAROS FOLYÓN ÁTVEZETŐ BRANYICSKAÍ HÍD ÉS A HÍDHOZ VEZETŐ ORSZÁGÚT, HÁTTÉRBE A DÉVAI VÁROSM. Itt ütköztek össze a magyar katonák a Maroson átjőni akaró románokkal.

A SZENVEDÉSEK NEMZEDÉKE.

Bűnhődés-e vagy pedig megpróbáltatás, ha bűnhődés, mi vagyunk-e azok, a kik valamely bűnnel rászolgáltunk; ha megpróbáltatás: miénk lesz-e a jutalma; — kérdések, a melyekre felelni nem tudunk. Nem kérdés azonban, hogy egy szerencsétlen nemzedék vagyunk, a leg-szerencsétlenebbek közül való e nemzet ezeréves életében. Haraggal-e vagy tisztelettel, de bizonyos, hogy részvételt gondol majd reánk a jövő, a melynek nagyobb szerencséjében, boldogságában és virulásában a legfeketébb órában se kételkedünk. Nem kételkedünk benne, mert arra már megtanított a történelem, hogy egy nemzettel, a melynek belső energiái végleg ki nem apadtak, egy szerencsétlen politikai vagy hibás számítás következtében sok és nagy rossz történhetik, nem kisebb a halálos ítéletnél, de az ítélet végre nem hajtható. Összetörni, elszibbasztani, szétvagdosni is lehet. De megölni, ha élet volt benne, mikor a bádogasztalra kötözték, nem. A szíve, ha egyebet nem tud is — fáj. És a fájdalom is életműködés, a mely fokozódik, gazdagodik, szövevényesebb lesz és produktív. Szóval: élet. Még a szétvagdalás részek is egymáshoz sajognak, kiegészüléseket követelnek és addig nincs pihenés és megállás, a míg, a mi az ősi és mindenkifelelt való energiák törvénye szerint együvé való, megint egységgé nem válik. Alig van ország, a mely ezt a procezzust a maga multjában már át nem élte. Kevés annyiszor, mint éppen Magyarország, a melyről egy francia földrajzi tudós, Reclus állapította meg, hogy Európa legszebb és leg-tökéletesebb geográfiai egysége. A természet egy országnak alkotja és hegyeinek alakulata, vizeinek folyása, terményeinek eloszlása ezt a minden aktuális erő fölött való örök parancsot szolgálja. Ez tett jóvá minden viszontagságot és ez helyezett idővel szinte automatikusan hatályon kívül minden vele ellentétes emberhatalmi rendelkezést.

Hogy Magyarország vitalitása nemcsak hogy meg nem szűnt, hanem igen nagy, ezen elnkedni se lehet. Ezt minden kérdésen fölül tartja az a hatalmas virulás, a mely egész a háborúig

az országot egy szinte rohamos fejlődés pályáján lendítette, az a nagyszerű erő, a melyet a méreteiben és aránytalanságában egyaránt példátlan birkózásban mutatott és az a fájdalom, a melyben a katasztrófa váratlanságának és nagyságának mostani első bódulatában is minden idege sajog. Az adott helyzet oly parancsoló, hogy megdermeszt minden ellenkezést. De nem képzelhetünk el egy még oly távoli, részvétlen, sőt szigorú objektívítást, a mely a mi mai helyzetünket vagy azt, a melyet az erős étvágú és türelmetlen várományosok jövőnkül rajzolgatnak, végtelen igazságnak ítélnet. Lengyelország belső rendjének, közérkölcseinek, gazdasági és politikai állapotainak egészen más képe volt 1770-ben, mint Magyarországé 1918-ban. És Lengyelország mégis feltámadott. Az pedig, hogy egy ország egységének a faji vagy a nyelvi azonosság tenné az egyedüli vagy csak a legfontosabb argumentumát is, olyan theoria, a melyet egy propagáló és még inkább egy győzedelmes program sikeresen fölhasználhat ugyan a maga aktuális céljaira, a történelem azonban ezerszer megczáfolt. Egy ország együvé tartozóságát azok a vonalak állapítják meg, a melyeken belül a boldogulás és biztonság legtöbbször és legkedvezőbb feltételei találkoznak. Ezek a vonalak a természetes határok.

Minden jogunk megvan hozzá, hogy a Reclus igazságot érvényesítenek tartunk akármilyen békekonferenciára akármilyen határozatánál, ha semmi módunk nincs is hozzá, hogy felelősséget jelentsünk be ellene. Az ezeréves Magyarország nem véletlenség és a törvénye erősebb azoknál az erősebb idegeknél is, a melyek Hindenburg tökéletesen beigazolt szava szerint megnyerték a háborút. Egy győzelem nem a természet vagy akár az emberiség igazságainak, hanem csak a háború matematikájának érvényesítése és leszámítása. A jövő miatt ne aggódjunk. Egy háborút veszített nemzet sorsa igen természetesen akkor a legsötétebb, mikor ez a leverettség teljes érvényű aktuális állapot. Ekkor a vesztes okul. Azután az élő organizmus visszaállító munkája következik. A sebek gyógyulása, a csapásban elszibbadt energiák

feléledése és az erőszakosan megbénított igazságok harcra azért, a mi a legnagyobb igazság, a természet és az élet törvénye szerint megilleti.

De a milyen alaptalan lenne kétségbeesni a jövőn, olyan vak és meddő elhárítani magunktól a tudatot, hogy a megbolygatott világrend majdan, lehet hogy gyors, de az is lehet, hogy lassú vissza — vagy hozzáigazodásának az igazsághoz, — mi vagyunk az ára. Lehet, hogy nemcsak mi, lehet, hogy e keserves sors valamennyire mindenestre enyhüléért terhét át kell adnunk gyermekeinknek, talán unokáinknak is: mi azonban bizonyosan és a legnagyobb mértékben. Ez a legsúlyosabb szenvedések kiválasztott nemzedéke, mint voltak mindig azok a generációk, a melyek a világ nagy átalakulásainak kortársaiul éltek és a martinovicsek tragikus dicsőségének máglyágyánében maradtak meg a meghatott emlékezőnek. A mi fiaink és testvéreink vérezték el százezerszámra a harc-tereken és jöttek haza testileg nyomorékká téve, lelkükben meghasonolva a katasztrófa után. A mi élményünk családok millióinak szétzilálódása, a keresők és támaszok elhurezsolása, a menekülések szívszagató borzalma. Mi élünk immár az ötödik esztendeje befalazva, kenyéren és vízen, a nélkülözhetetlen lesoikkentett életigények mélységében, lemondva, fagyoskodva, lerongyolódva egy oly világ sirtásában, a melynek a mását még egy nemzedék ideje alatt már föl nem építhetjük. *Bizton hisszük: a megjutalmazás, a jóvátétel ideje el fog érkezni, de ez az idő már alig lehet a miénk, mint a hogyan a halottakat, a kik a mi halottaink voltak, már föl nem támaszthatjuk és az esztendőket, a melyeket kínban, lemondásban, nélkülözésben kellett átszenvednünk, már az életünkben se ki nem törülhetjük, se hozzá nem pótolhatjuk. Bele kell nyugodnunk: rosszkor születtünk. Mint egyesek, úgy vannak szerencsés és szerencsétlen nemzedékek is. Mi ez utóbbiak legújítottabbjai közé kerülünk. Egyetlen vigasztalásunk az erkölcsi erő lehet, a melyet mutatni tudunk. Ebben az erőben el tudjuk viselni, sőt szívesen viseljük el sorsunkat, ha vele ivadékaink szebb, jobb és boldogabb életét fizetjük meg.*

Széllői Zsigmond.

MECZENZÉFI HÁMOROK A HEGYEK KÖZÖTT.

VÁRADY GYULA KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

SELMECZBÁNYA RÉGI VÁRKAPUJA.

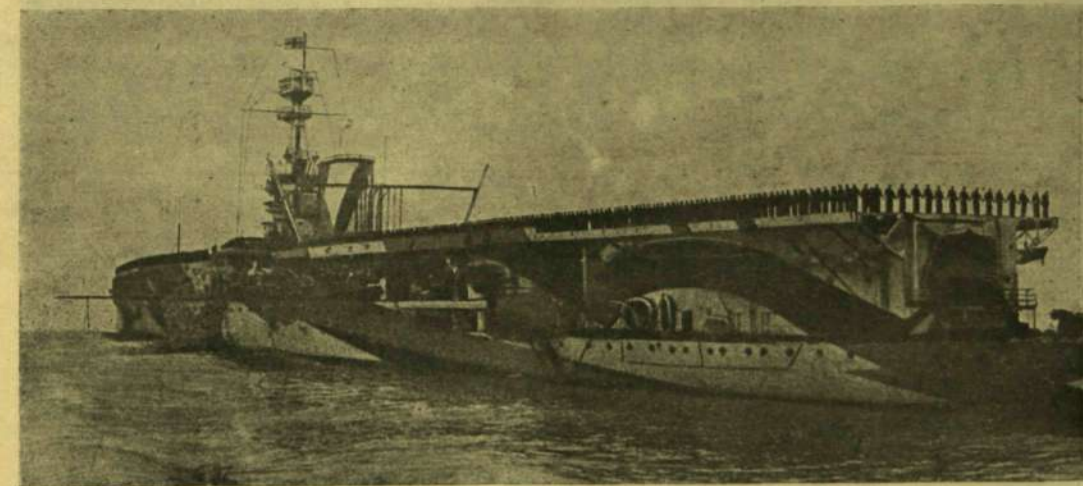
GYERMEKEMRŐL.

Lágy puha pihés s milyen szépen szöke
Hajad hullámos selyme kicsikém!
Mosolyogva, égi meleg fényvel csillan
Szemed barna bogara.
Rubintos csipkés vidám vonalban ívlik két ajkad
Csiga szarvától vette a mintát
Kis kezud ujja.

Nekem mindig ezer tavasz hinti,
Nyitja s nyújtja virágát, bódító báját,
Mióta parányi lábaid tipeg, jön-megy,
Felém ha rebben.
Szívemben a régi boldog almok
Színes, szent tüze lebben.
S ives szívárványú, szelid béke kél.

És büszke alázattal áldom az Urat, Érted,
Hogy Gileád balsamából írul —
Szívemből szívemre küldött s megengedte,
Hogy anyém, általam, tőlem lehessél.

Dékániné Máthé Mariska.

AERODROM-HAJÓ, MELYRŐL A TENGERI REPÜLŐGÉPEK FELSZÁLLTAK. Ezt a képet az angol cenzúra csak most engedte közzétenni.

KÉT SZARKA, MEG EGY KISLÁNY.

Elbeszélés. — Irta BÀN FERENCZ.

Hó esett az éjjel. Mint csillogó bársony terült el a földeken és vastag gúnyát adott a tanyai házak tetőire. Hajnalodott és hótól bolyhos vadgalamb-fészek tetejéből kinézett a him szarka. Alulról fölfelé hunyorgatott a szürkeségbe és a párja után lesett. Tollazkodott és oda-odalesett a tanyára, a mely alatta feküdt a végtelen mező közepében.

A tanya már ébren várta a fölkelő napot. A telenstállóból fiatal leány jött ki. Vasárnapi kontya a fején, de ruhája még a rendes viselő ruha. A kezében zöld korsót vitt; frissen fejt tej párolgott belőle és léptei alatt ropogott a hó. Az első hó volt. Nagy öröm az örök feketeség után. A csűr mögött egy legény feje bukkant elő és egy högölyvával jól hábvágta a gyantulán baktató lányt. A lány visszadobta és fölsvánkodott. Az istállókból, a cselédházakból rendre előkérültek a legények, meg a leányok és buzgó hajigálták egymást. Valóságos csata lett belőle. A högölyök nagyokat puffantak hol a vállon, hol a hátán és néha bizony a vörösré gyúlt orozakón is. A leányok visítottak, mintha a torkukat metélnék és egyik-másik legény, ha különösen jól trafált, akkorát ordított, mint vasárnap délutánokon a kocsmában.

A nagy lármára azonban megnyílt a béresgazda házának ajtaja. Szegedy István lépett ki. Somfabotot szorongatott a kezében és amúgy is összetestvéresült szemöldökét összeráncolta. Nagy, kemény káromkodása nyitotta a száját, a miért a sok léhűtő népe így herdálja az Isten napját, ámde legelőbb a havat látta meg, a váru-várt fehérséget. Elmosolyodott. Véle szemben akkor kélt a nap. Vörös tányéra lassan haladt a horizonton, mintha az angyaloknak is több kedvük tellenék a hó nézdeglésében, mint hogy fölfelé húzódják a napot.

A lány, kezében a tejes csuporral, a ház felé igyekezett.

— Hó esett az éjjel, gazd'uram — mondta. — Látom! — volt rá a válasz, mintha közönyösen hagyná.

Szegedy István még állt egy darabig és nézeledött, de mire a szobába fordult volna, a csuporos lány már mindenki fejét telebeszélte a hó-esséssel. Szegedy István bosszankodott, mert elérték előle a mondaniva őt. Pálkájára mellé ült és hogy a nap már besütött az ablakon, elfújta a fagygyertyát, a mi csaváros vastartóba égett.

Az asszony, meg a gyerekek kilépkedtek a ház elé: vajjon igaz-e Borcsa újságolása? Pirostra csipett orozával tértek vissza s a gyerekeket alig lehetett beterelelni.

— Fehér karácsonyunk lesz! — mondta az asszony.

— Az ám!

— Jó a földekre! — fűzte odébb az asszony.

— Csak sok ne legyen; a bevégásban majd megin elakadnak a szekerek!

Az asszony eszébeskedett:

— Már miért lenne sok; hiszen hidegre állt; nem tud esni már... Ballábbal kélt kend, hogy ilyen feketének látja a világot.

A gazdából nem sikerült több szót kivásalni.

A mogorvaság csak ült rajta, pedig szeretett volna szabadulni alóla. Valami rossz sejtelen is kínoztta, de nem tudta, hogy mi legyen és szégyelt szólni felőle... ilyen babonáságról, vénasszonyok örömről.

Szólanul nézte hát, hogy az asszony templomba öltözteti a kicsinyeket. A két csöpp fiú lábára föl húzta a ráncostorkú, ropogós csizmát, a nagyobbiknak, az egyetlen Anna lányának pedig színes szalagot fon a farkocskába.

Szegedy István csak nézte, nézte a nagy készülődést, mintha semmi szava nem lenne hozzá, de mikor az asszony elkészült a vesződéssel, mégis csak megszólalt:

— Küldeni kell anyádékhöz! Az uraság levele már két napja fekszik itt, az öreg Bora még ma sem tud bemenni a sánta lábával!

— Hát a Jancsi vagy a Miklós elmehet vele!

— Nem a; köll a házánál az ember; majd Anna menjen el!

— Már hogy az én lányom?

— Az. A te lányod!

— Az asszony lármázni akart; jó az reggeli szíverítőnek:

— Aztán nem tudott előbb szólni? Itt ült és elnézte, hogy a templomba öltöztetem... Hát tedd el, hadd ott asszony vagyok én?

— Elmehegy így a nagyanyjához is!

— Már, hogy még szalaggal a hajában... Attól megy kend a falnak.

Szegedy István kifordult az ajtón; onnan szólt vissza:

— Azt mondom, hogy tíz percbe készen legyen az a gyerek!

Az asszony jól bebonyolódta Anna gyereket a nagy útra. Fejére a maga bolyhos sárgakendőt kerítette, a nyaka körül ócska bundabélest csavargatott. A kis testére előbb két-három kendő került, azután a templomi bunda s végül a kis vörös kezekre ráhuzogatta a fura keztüfket; csak hüvelykujjuk volt és madzaggal egymáshoz kötöztve.

— No, lellem szotty — mondta neki — elmehegy akár Szibériába is!

A kis lány huzogatta a száját. Nem tetszett neki a keztüf.

— Azt pedig el kell vinni — porolt rá az anyja — inkább elviheted a babát is!

Nem volt valami gyönyörű jószág a baba. Merev volt, se beszélni, se hajlongani nem tudott, a két karját a derekához szoritotta, az orozája fehér festék volt, cinóber paczni a pirosság rajta. Orra, szeme, sőt szemöldöke is volt valamikor, de nem látszott; azt Anna nagy-néje csókolta le róla.

Készen állt a nagy útra, már csak a jótanácsokat kellett meghallgatni.

— Az orrod ne igen dugd ki, mert lefagy, a kendőt meg jó szorosra hagyd.

Most Szegedy István vette elő:

— Két óra nagyanyádig, két óra vissza... szaporán szedegés a lábaid, hogy délre itthon lehess!

Az anyja össze-vissza csókolta és vagy tíz percen át... csak még ezt az egyet... igazgatott rajta. Előbb a vállkendő eszött le, azután mintha a cipőszalag oldódott volna meg, most meg a fejkendő áll úgy, mintha szénás-boglya lenne. Még egy csomó csók, ölelés, az apja barackkát ütettett a tenyerébe és Anna szép lassan kiindult a tanyáról. A határig elkíserte a Bodri, azontúl egyedül maradt a hóval...

Ment, ment. Fölül szoknya, alul szoknya, messziről úgy tűnt, mintha a fehér országúton nagy csomó ruhadarab menne, a mit tündérek tanítottak meg járni.

Csönd volt, a hó békésen pihent, semmi nem árulta el, hogy dráma lesz ebből...

Bátor kis lány volt Anna. Eszébe se jutott félni, de meg mitől is félt volna... Előtte, mögötte, oldalvást... mindenütt hó... a hó pedig jó. A havat az angyalok szórják a párnáikból. És nem is unalmas az út. Jól belenyomkodja cipőit a hóba, azután hátranez és látja, mint sorjáznak utána a cipői. Egyik-másik különösképp megtetszett neki, azokra megpróbálta beillesztetni a lábát, de azután eszébe jutott, hogy neki sietni kell és inkább Miczu babával szórakozott tovább.

— Ne dugd ki az orrod, mert lefagy, a kendőt meg jó szorosra húzzad!

Ilyeneket mondott Miczunak, pedig Miczu-nak nem volt se orra, se kendője... Ha rosszkodott Miczu, jól elverte és ő maga bőgött, hogy látszatja legyen a verésnek. Így mentemendélt és egy órai gyaloglás után bejutott a bevégásba.

Csunya egy hely volt. Itt halom szakította meg a vidéket és belevágták az országutat, nehogy kapaszkodni kelljen. Magas egy is alig látta fölük. Téli idején kész veszedelem benne járni... Ha szél kerekedett, mind befűtött a havat... akkor azután se be, se ki... tavaly két szekér rekedt meg benne.

A mély úton túl Anna egy kocsival találkozott. Jóska hajtotta, a gazdatiszték kocsija. A kocsi jókedvűen kérdezte, hogy nem fáradtak-e még a lovak és Anna azzal felelt, hogy inkább a magáéira legyen gondja, mert majd a zsidó fűtőlőjére tánczolkak.

Nem tellett bele negyedóra és Anna megérkezett nagyanyó portájára. Az idő akkora megengedett és egyes, nagy helyekben hullott a hó. A csöppés mindjárt a czirnos mellé telepedett a padkára és átadta a levelet, a melyet a kendői közé bugyoláltak. Nagyanyó lángost pirtott, kis székre Anna lába elé ült és kikérdezte, hogy nem félt-e az úton a sárka herkentyűtől.

— Nem, ómama! — felelte Anna és jót harapott a lángosból.

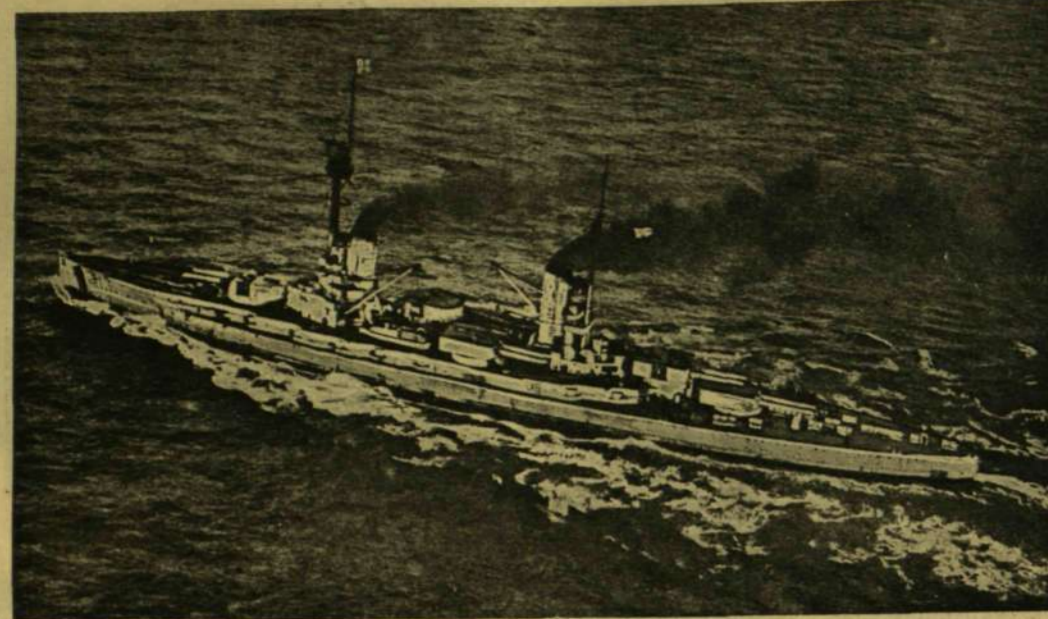
— Hát anyád, meg apád mit csinál? Mert küldtek téged ilyen fűletidőben?

! Anna nem tudta megérteni, hogy lehet ilyet mondani, a mikor odakinn olyan szépen esik a hó. Már indult volna visszafelé, de nagyanyó elmondta a Tündérszép Ilonát, meg a Vasszékai Fridolint. Anna türelmesen hallgatta végig, dehogyan is mondta volna egyszer is, hogy százszor hallotta már. A mint vége lett, egyszerre fölgrótt azonban.

— Már megyek, ómama, mert ebédre otthon kell legyek! — és már kászolódtott is, a szoknyáját olyanformán igazgatva a menésre, a mint az anyjától látta.

— Te, te — fenyegette nagyanyó — majd hasábfával keneged az urad, ha véle is ilyen mehetnéked lesz!

Anna hát újra megindult. Egyik kezében Miczut szorongatta s a másikkal hópihékre vadászott. A hó mind sürribben esett és szél kerekedett, a mely gonoszul beférkőzött a kendők alá... Anna fázott, de nem törődött vele.

AZ ANGOLOKNAK ÁTADOTT 'FRIEDRICH DER GROSSE' CSATAHAJÓRA FELHÚZZÁK AZ ANGOL LOBOGÓT.

A hó vadul kavargott már. Köröskörül sehol teremtet lélek. Csak Anna, meg a hó. Ezermillió fagyos hókatona hullott minden pillanatban. Előbb csak függöny gyanánt, de utóbb oly sűrűn, mint a vész. A szél visongva járt és itt a síkságon is hegyeket torlaszolt a hóból. Akárki emberfia megijedt volna, de Anna nem tudta még, hogy mi a félelem.

Csupa fehér lett, mint a nagynénje tavaly, bormálásor. Ő csak örült neki; kerekre tátotta a száját és kapkodta a hópihéket, mint csuka a kis halakat és később énekelni kezdett:

— Hull a hó, hull a hó, karácsonyra ez a jó. Aranydió, mogyoró, jó gyermekeknek való. Mult héten tanulta az iskolában és most Miczut taníttatta rája.

Már alig tíz percnyire lehetett a mély úttól, de akkorra egészen nekivadult a szél. Csapdosta a havat és szél ellenében néha elállt a kis Anna lélegzete. A válláról is lezibálta a kendőt és mikor megigazította, nagy csomó hó szaladt a ruhája alá.

A mély út szájánál embermagasságra tornyosodott a hó. A szél mind összegereblyélte a mezőkről és dühösen csapkodta a domboldalok közé. Talán épen akkor, hogy Anna is Józsi kocsis a bevégés szájához ért, de a túlsó oldalon. Jóska kocsis szította a szelet, mint a jégesőt... Dolga végeztével már hazafelé indult a tanyáról, de hej, te nagy Isten, hogy jut ő most keresztül itten? Ostromyéllel biztatta a lovakat, de a kerekek beleszorultak a hóba. Szikrányit se mozdultak. Jóska isten nevében otthagya a szekeret, kifogta a lovakat és gyalogolást neki-indult, hogy majd megkeresi a gyalogosvényt a mi a dombtetőn húzódot. Hol volt ám akkor már az ösvény! Úgy betemette a hó, mintha sohasé lett volna. Visszaforult a tanya felé.

A hóvihár még csak azután mutatta meg az igazi tudományát. Rettenetes tömegekben esett és elfodta az eget, a napot. A háztetők roskadoztak alatta és a faágak sorsa törtek a súlya alatt.

— Kutya világ! — köszöntött tisztartókra Jóska. Nagy jajveszékeltés fogadta odabenn. Az asszony hanyatt feküdt az ágyon és a kezébe temetkezve siratta Annát.

— Jaj, vége van, jaj senki nem menti meg már, jaj édes magzatom, lelkem kicsikém!

Szegedy István is megrendülve állt.

— Verje meg az isten ezt a sok havat! — fakadt ki belőle.

Az emberek már fősorakoztak az ajtó előtt. Ásó-kapa a vállukon. Szegedy István komoran lépett ki közéjük és hallgatag megindultak a végzetlen harezolók sápadtságában. Az asszonyt nem tudták lefogni odahaza.

— Ott akarok lenni, a mikor rátalálnak! — kiáltotta.

Nem sokkal utánuk a három szarka is útnak eredt a fészekből.

... Anna a mély út közepe táján járhatott, de már egészen kimerült a hóval, meg a széllel való birkózásban. A cipői keresztüláztak és gémberegett ujjai nem tudták tartani Miczut. Egyszerre csak leeszött a hóba, de észre se vette, hogy nincs az ujjai között. Tíz lépéssel előtte az elbódorgott szarka ült a hóban. Fáradt

lehetett, mert a mint menekülni próbált Anna elől, legföljebb, ha tíz lépésnyire emelte a szárnya. Csapkodott, vergődött a szárnyaival és a domb teteje felé igyekezett. Anna utána bódorgott. Kinyújtotta feléje a karját és sirt, sirt, mintha a kis madár segíteni tudott volna a baján.

A szarka egyet nagyot ugrott még és azután elterült a hóban. Anna álmos lett nagyon, de még menni akart, nem messzi, csak odáig, a hol a szarka... ott akart megpihenni. A kis fejét majd odafekteti a szarka mellé és ketten talán majd nem fázna olyan nagyon. Nagyon nehéz volt ám az út! Fölfelé vitt a magas hóban. Sokszor megállt már, hogy nem megy tovább, de a kis szarka mindannyiszor megemelte a fejét és mintha hívta volna magához. Egyszerre azután melléje ért. A kis szarka mozdulni se tudott. Anna is fáradt volt nagyon, leült melléje és csókolgatni kezdte a fekete fejét. A szarka fölnyitotta a szemét, egyet, sírót csipogott és megint csak lehuntya a sárga pilláit. Anna is álmos lett. Eldől a hóban és olyan ki-

mondhatatlanul jól esett, hogy nem kell járnia tovább.

A hím szarka fölöttük keringett. Majd lezárt egészen, majd ismét a magasba röppent. Panaszosan csörgött és kapirgálni kezdte a havat. Egyszerre huss, felröppent, valami örvendéset láthatott, mert a szárnyai gyorsan szeltek a levegőt. Nem is olyan messzire, fekete csoportot látott. Szegedyék voltak. Á ókka, lapátokkal feküdtek neki a nagy hónak és dolgoztak sebesen, hogy a nagy hidegben is csurgott róluk a verejték.

A másik szarka alacsonyan keringett a fejük fölött, egyáltalán nem látszott félni tőlük és csörgött, recsegett folyton. Azután elszállt, de a másik minutumban már megint a fejük fölött termett és ott keringett olyan alacsonyan, hogy szinte a kezükkel is elérhették volna. Háromszor is elszállt, meg visszajött... sehogyan nem akart tágtani mellőlük.

— Emberek, ez a szarka alighanem lát valamit!

Szegedy István pillanatra abba hagyta az ásást és a szarkára mutatott. A szarka nagyot csörgött és lassú röppeléssel elszállt. Viszánézett, de az emberek még mindig azon egy helyben piszmogtak... megint csak odaröppült följük.

— Már én nem bánom, akármit beszél is a világ, mégis csak megnézem, hogy mit akar ez a mi szarkánk!

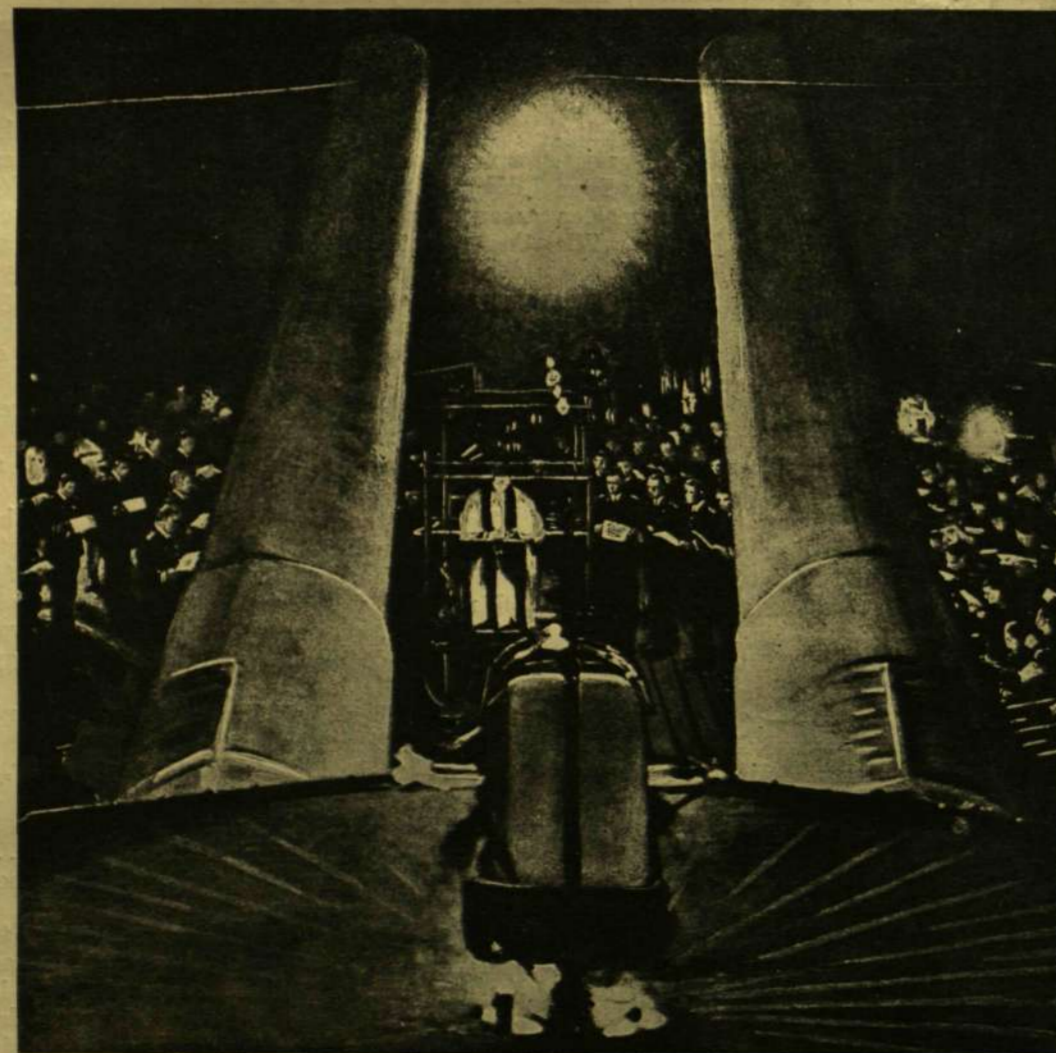
Az anya beszélt így és mindjárt megindult a szarka után, nyomában egy-két férfi is, tamaskodva és inkább az asszonyt vigyázva. A szarka folyton kárógott és kis körökben folyton előttük repdesett...

Egyszerre csak megpillantják Annát a hóban feküdni. Két karja a feje alatt és mellén a kis fekete madár.

Az anyával nem tudtak lépést tartani az erős emberek. Röppült a nagy hóban. Magához kapta a lánykáját és a szarka aggodalmasan vijjogott, vajjon nem esik-e a pérjának valami baja? Nem bizony, nem esett. Mire Anna fölnyitotta a szemét, a kicsi madár szárnya is fölrepedett és azontúl a híme mellett, a magasban kísérte a boldogan lépkedő csapatot.

Anna, a mikor nagyanyó lett, sokszor elbeszélte, hogy két szarkának köszönheti az életét, de unokái, a vörös gyerekek, nem hittek neki és nevetve mondták:

— Minket nem csap be a nagyanyó!

'HÁLA LEGYEN NEKED ISTEN.' (Az angol tengerészek hálaadása a győzelemért a Queen Elisabeth hajó fedélzetén.)

A NÉMET HADIFLOTTA ÁTADÁSA.

PÁTER BROWN, A JÁMBOR DETEKTÍV.

G. K. Ohesterton kalandos történetei

(Vége.)

— Hát, ha ez az ember az egész idő alatt ott volt, akkor ki tehetta?

— Talán — mondta a pap — föl kell mennünk az emeletre és megvizsgálunk az ügyet. Van egy félóra időnk, a míg a rendőrség megmozdul.

A megölt örökös holttestét az orvosok kezén hagyva, Flambeau fölcsietett a lépcsőn a géprő-irodába, a melyet teljesen üresen talált. Aztán a saját irodájába sietett. Mikor ideért, hirtelen új kifejezésű és halvány arccal fordult barátjához.

— A nővére — mondta kellemetlen komolysággal — a nővére ügylészik odavan sétálni. Brown tisztelendő bólintott.

— Vagy pedig fölment annak a nap-embernek az irodájába — mondta. — Ha magának lennék, először ezt állapítanám meg. Aztán beszéljék meg a dolgot itt a maga irodájában. Azaz, hogy — tette aztán hozzá, mintha hirtelen észébe jutna valami — mikor fogom már le-

A FEGYVERSZÜNETI SZERZŐDÉSBEN KIKÖTÖTT LOVAK ÁTADÁSA.

VIX ALEZREDES; SEROT KAPITÁNY ÉS COUDANNE ŐRNAGY DOLGOZÓ-SZOBÁJUKBAN.

VIX ALEZREDES ÉS BODY SZERB ŐRNAGY.

A LEIGÁZOTT MAGYARORSZÁG. — SPANIK BUDAPESTEN.

győzni ezt az ostobaságot? Természetesen az ő irodájukban, egy emelettel alább.

Flambeau búmult: de követte a kis tisztelendőt a lépcsőn Staceyék üres lakásába, a hol ez a kifürkészhetetlen lelkipásztor leült a bejártnál egy vörös bőr-székre, a melyből jól láthatta a lépcsőt és a folyosót. Várt. Nem várt nagyon sokáig. Mintegy négy percz múlva három alak jött le a lépcsőn, a kik csak az ünnepekeségük volt hasonló. Az egyik volt Joan Stacey, a meghalt nővére — nyilvánvalóan csakugyan ott volt Apollo ideiglenes templomában; a másik alak maga Apollo papja volt, a ki litániája végeztével teljes méltóságában jött lefelé a lépcsőn, fehér ruhájában, szakállal és kétfelé választott hajával olyan volt, mint Doré képén a Pretoriumot elhagyó Krisztus. A harmadik alak Flambeau volt, sőtét tekintettel és némileg zavart arccal.

Miss Joan Stacey, kimerült arczú és időnek-előtte öszülésnek indult hajú nő, egyenesen a saját íróasztalához ment és egy gyakorlott mozdulattal rendezte el a papírjait. Maga ez a mozdulat akárkit észére hozott volna. Ha Miss Joan Stacey gonosztevő, akkor ugyancsak hidegvérű gonosztevő. Brown tisztelendő egy ideig különös kis mosollyal nézte, aztán, a nélkül, hogy levette volna róla a szemét, a másikhoz fordult.

— Próféta — mondta nyilván Kalonhoz szölvé — azt szeretném, ha elmondana nekem mennél többet a vallásáról.

— Búska lennék rá, hogy megtehetem — mondta Kalon, meghajta még mindig megkoronázott fejét — de nem értem...

— Hát a dolog így áll — mondta Brown tisztelendő az ő nyíltzívűen habozó modorában. — Azt tanultuk, hogyha valakinek valóban gonosz alapelvei vannak, akkor ez részben az ő hibája. Mindazáltal némi különbséget kell tenni az olyan ember között, a ki megfertőzötti teljesen tiszta lelkiismeretét és az olyan ember között, a kinek lelkiismerete többé-kevésbé el van homályosítva szofizmákkal. Nos hát, igazán azt hiszi maga, hogy a gyilkosság egyáltalában bűn?

— Vád akar ez lenni? — kérdezte Kalon nagyon nyugodtan.

— Nem — felelt Brown egyforma szeliden — ez a védőbeszéd.

A szoba hosszú és feszült csendjében Apollo papja lassan fölállt s ez valóban olyan volt, mint a nap kelete. Anyira betöltötte fényével és életével a szobát, hogy az ember azt hitte volna, a Salibury sikságát is be tudná tölteni Fehérruhás alakja mintha az egész termet teleaagatna volna klasszikus drapériákkal; epikai gesztusa mintha nagyobb perspektívába terjesztette volna ki, míg a modern pap kis alakja olyan lett, mint valami betolakodott hiba, egy kerek, fekete folt Hellas valamely ragyogó remekén.

— Találkozunk végre, Kajafás — mondta a proféta. — Az ön egyháza és az enyém az egyedüli realitások ezen a földön. Én a napot imádom, ön a nap elborulását; ön a haldokló isten papja, én az élő isten vagyok. A gyanu és a rágalmazás munkája, a mit most művel, méltó a ruhájához és a hitvallásához. Az egész egyháza nem más, mint fekete rendőrség, önkök csak kémek és rendőrök, a kik akár árulással, akár kínzással, de mindig csak a bűnösség vallomását akarják az emberekből kicsikarni. Ön bűnösségükről győzi meg az embereket, én meggyőzőm őket az erényről.

— A gonosz könyveinek olvasója, még egy szót, mielőtt örökre eloszlalom alaptalan vádakodását. Még csak távolról sem lehet fogalma róla, mily kevéssé törődöm azzal, meg tud-e engem győzni vagy sem. A mit ön gyalázatnak és szörnységnéknévez, az nekem nem több, mint egy szörnycet a gyermek képeskönyvében a felnőtt ember számára. Azt mondja, védőbeszédet akar mondani. Én oly keveset törődök ennek az életnek a ködországaival, hogy magam adok anyagot a védőbeszédjéhez. Egy dolog van, a mit ebben az ügyben mondani lehet ellenem és ezt magam fogom kimondani. Az a nő, a ki meghalt, nekem szerelmem volt és menasszonyom; nem olyan módon, a melyet az önkök bádóglóltárai törvénynek neveznek, hanem egy tisztább és komolyabb törvénynél fogva, mint a melyet ön valaha megérthet. Ő és én egy más világban jártunk, mint az őné és kristálypalotákban bolyongtunk, mialatt önkök alagutakban és téglafaloyosókban tévelyegték. Jól tudom, hogy rendőrök, teológiai és másféle rendőrök mindig azt képzelik, hogy a hol szerelem van, ott hamarosan gyűlöletnek kell beállni, tehát, ime, itt az első szempont a vádhoz. De a másik szempont erősebb s én ezt sem irigylem öntől. Nemcsak az igaz, hogy Pauline szeretett engem, hanem igaz az is, hogy éppen ma reggel, mielőtt meghalt, ezen az asztalon megírta végrendeletét, a melyben rám és új egyházamra félmilliót hagy. Nos, hát, hol a bilincs? Azt hiszi, törődöm én azzal, hogy mit csinálnak velem? A börtön rabsága csak annyi lesz nekem, mintha egy félreeső állomásán várnék rá. A bitófa annyi, hogy hanyatt-homlok sietett ő hozzá.

A szónok velőtrázó lendületével beszélt és Flambeau és Joan Stacey elképedt bámulattal néztek rá. Brown tisztelendő arca nem árult el semmi mást, mint szélső szomorúságot; a földre nézett, a homlokán a fájdalom rácsa. A nap profétája könnyedén a kandallóra támaszkodott és így folytatta:

— Néhány szóval szeme elé állítottam mindazt, a mi ellenem szól, az egyedüli dolgot, a mi ellenem szólhat. Még kevéssé szóval el fogom fujni, mint a pelyhet, úgy, hogy nyoma

sem marad. Hogy én követtem-e el a bűnt vagy sem, erre a felelet megvan egy mondatban: én nem követtem el a bűnt. Pauline Stacey tizenkettő után öt perccel esett le arról az emeletről a földszintre. Száz ember fog elmenni a tanuk padjára és meg fogja mondani, hogy én odakin állottam a lakásom erkélyén, mielőtt a tizenkettőt elütötte volna, egészen egynegyed egyig. Ez a rendes ideje az én imám-nak. Az irnokom, Chaphamból való tisztességes fiatalember, a ki semmiféle rokonsági összeköttetésben nincs velem, meg fog esküdni, hogy egész délelőtt a külső irodában ült és senki azon keresztül nem ment azon idő alatt. Meg fog esküdni, hogy teljes tíz perccel tizenkettő előtt érkeztem hazam, tizenöt perccel azelőtt, hogy a balesetről a legsekélyebb hír lett volna és hogy az egész idő alatt nem mentem ki az irodából, sem az erkélyről. Soha még embernek nem volt olyan tökéletes alibi, törvény elé idézhetem tanumak az egész Westminster. Azt hiszem, félreteheli a béklyókat. A dolgonak vége van.

— De végül, hogy ennek a buta gyanunak ne maradjon nyoma sem a levegőben, megmondok mindent, a mit tudok. Én azt hiszem, hogyan halt meg bologdalan barátom. Ha úgy tetszik, kárhözhatatlan érte engem, vagy legalább a hitemet és filozófiámat, de becukni semmiesetre sem csukhatnak be érte. Ismeretes a magasabb igazságok minden tanulmányozója előtt, hogy némely adepusok és illuminátorok elérték a súlytalanság állapotát, azaz, hogy maguktól lebegni tudnak a levegőben. Ez csak egy része az anyagon való győzelemnek, a mely a mi okkult bölcsességünk főleme. Szegény Pauline impulzív és ambiciozus természetű volt. Hogy az igazat megmondjam, kissé mélyebben benne képzelte magát a misztériumokban, mint a mennyire bennük volt s gyakran mondta nekem, a mint együtt mentünk le a liften, hogyha az ember akarata elég erős volna, olyan bántatlanul tudna lefelé lebegni, mint a tollpibe. Szentül hiszem, hogy nemes gondolatainak valami extázisában megpróbálta a mirá-kulmot. Az akarata vagy a hite cserben hagyhatta a válságos pillanatban és az anyag aljasabb törvénye kegyetlen boszút állott rajta. Ez az egész történet, uraim, nagyon szomorú s az önkök szemében nagyon-fenbőjázó és óhított dolog lehet, de semmiesetre sem kriminális és engem nem terhel semmiképen. A rendőrségi szólás szerint okosabb, ha öngyilkosságnak nevezik. Én mindig úgy fogom nevezni, hogy hő-sies bukás a tudomány haladása érdekében.

Flambeau most először látta úgy, hogy Brown tisztelendő legrözetet. Még mindig a földre nézve ült, fájdalomban és összeráncolt homlokkal, mintha szegyenekné. Lehetetlen volt kikerülni az érzést, a mit a proféta szárnyas szavai keltettek, hogy itt egy konok, hivatás-szerű ember-gyanúsított legyőzött egy természet-szabadsággal és egészséggel teli büszkébb és tisztább szellem. Végül a tisztelendő hunyor-gatva, mintha fizikai fájdalma volna, ezt mondta:

— Hát, ha ez így van, uram, akkor nem marad más hátra, minthogy fogja azt a végrendeletet, a melyről beszélt és eltávozik. Nem tudom, hol hagyta a szegény hölgy.

— Itt lesz ezen az íróasztalon az ajtó mellett. Azt hiszem, — mondta Kalon, modorának azzal a masszív ártatlanságával, a mely mintha teljesen fölmentette volna minden vád alól. — Határozottan mondta nekem, hogy ma reggel meg fogja írni és én véletlenül láttam is, a mint ír, mikor a liften fölmentem a lakásomba.

— Az ajtó nyitva volt? — kérdezte a pap, szemét a padló szornyegére függesztve.

— Igen, — mondta Kalon nyugodtan.

— Ah, azóta mindig nyitva állott, — mondta a másik és esőndesen folytatta a szörnycet tanulmányozását.

— Itt az írás, — mondta a zord Miss Joan, kissé különös hangon. — Odament a nővére íróasztalához és úgy írvétű két papíros vett a kezébe. Savanyú mosoly volt az arcán, a mely mintha nem illett volna az alkalomhoz és Flambeau elsőként ült homlokkal nézett rá.

Kalon a proféta félreállott a papíros elől, azzal a királyi nemörödmésséggel, a melylyel eddig is keresztlyáta magát. Flambeau azonban kezébe vette a papíros és a legnagyobb elképedéssel olvasta. Valóban, úgy kezdődött,

mint a végrendeletek szoktak, de ezek után a szavak után: «Mindemet, a mim halálomkor van, odaadom és ráhagyom...» az írás hirtelen megszakadt, csak értelmetlen kapa-rás következett s nyoma sem volt annak, kire hagyja a vagyonát. Flambeau álmélkodva adta át a csonka végrendeletet papi barátjának, a ki ránézett és szólanul odaadta a nap profétájának.

Egy pillanattal később ez a főpap pompás lebegő drapériával két nagy ugrással keresztlyment a szobán és úgy rárontott Joan Staceyra, hogy a két szeme majd kiugrott a fejéből.

— Micsoda ostoba komédiát csinál maga itt? — kiáltotta. — Ez nem minden, a mit Pauline írt!

Mindnyájan meglepődtek, hogy most egész más hangon hallják beszélni. Volt a hangjában valami yankee élesség; egész fensége és jó angolsága lehullott róla, mint valami köpönyeg.

— Nincs semmi más az íróasztalon, — mondta Joan és ugyanazzal a rosszindulatú mosolylyal nézett a profétára.

Ez egyszerre csak átkozódásokban és a hitetlen szavak fergetegében fakadt ki. Volt valami megdöbbentő abban, a hogy leejtette a maskját; mintha az igazi arca esett volna le.

— Ide nézzen! — kiáltott széles amerikai kiejtéssel, mikor a káromkodástól már elállt a lélekzete. — Lehet, hogy én kalandor vagyok, de azt hiszem, maga gyilkos! Igenis, uraim, itt van megmagyarázva a haláleset, mindenemű súlytalanság nélkül. A szegény leány a végrendeletét írja az én javamra; átkozott nővére bejön, kicsavarja kezéből a tollat, odavonszolja őt a lift aknájához és ledobja, mielőtt az írást befejezné. Úgy hiszem, mégis csak szükség lesz a bilincsre.

— A hogy maga helyesen mondotta, — felelt Joan csunya nyugalmal — a maga irnoka igen jóra való fiatalember, a ki tudja, mit tesz az eskü. Ő meg fog esküdni bármely bíróság előtt, hogy én a maga irodájában voltam valami gépírasi ügyben öt perccel azelőtt és meg öt perccel azután is, hogy a nővérem leesett. Flambeau úr meg fogja mondani, hogy engem ott talált.

Csönd lett.

— Hát akkor, — mondta Flambeau — Pauline egyedül volt s öngyilkosság történt.

— Egyedül volt, mikor leesett, — mondta Brown tisztelendő — de nem volt öngyilkosság.

— Hát akkor hogyan esett le? — kérdezte Flambeau türelmetlenül.

— Meggyilkolták.

— De mikor egyedül volt, — vetette közbe a detektív.

— Meggyilkolták, mikor egyedül volt, — felelt a pap.

A többiek rábémészkodtak, de ő még mindig ugyanabban a levert magatartásban ült, egy nagy ránczezel a kerek homlokán és a személytelen bánat és szegyen kifejezésével. A hangja színtelen és szomorú volt.

— Azt akarom tudni, — mondta Kalon káromkodva — mikor jön a rendőrség ezért a gyilkos, gonosz testvérért. Megölte a saját vérért; elrabolt tőlem egy félmilliót, a mely már oly szentül az enyém volt, mint...

— Ugyan, ugyan, proféta — szakította félbe Flambeau gúnyos nevetéssel — jusson eszébe, hogy az egész világ azért csak ködország.

A napisten papja megfeszítette erejét, hogy visszamászson a piederstáljára.

— Nem csak a pénzről van szó, — kiáltotta — ámbár ez is felvirágoztatta volna ügyünket az egész világ. De szó van az én szerelmesem óhajásáról is. Paulinének ez mind szent dolog volt. Pauline szemében...

Brown tisztelendő hirtelen úgy felugrott, hogy a széke feldült. Halálosan sápadt volt, de mintha remény tüzelte volna, a szeme ragyogott.

— Ez az! — kiáltotta csengő hangon. — Itt kell kezdeni. Pauline szemében...

A nagytermetű ember eszeveszett zavarban hátrált a kis papocsa előtt.

— Hogy érti ezt? Hogy meri? — kiáltotta ismétlenül.

— Pauline szemében, — ismételte a pap és az ő szeme mind jobban fénylett. — Folytassa, az-Isten nevében, folytassa. A legundokabb bűn, a mire az ördögök rávéttek az embert, könnyebbnek tetszik, ha bevallja; és én kö-

nyörögök, vallja be. Folytassa, folytassa: Pauline szemében...

— Ereszzen, maga ördög! — kiáltotta mennydörögve Kalon, vergődve, mint a megkötözött óriás. — Kicsoda maga, átkozott spion, hogy így köröm fonja pókhálóját és belém leskelődik és kukucskál? Ereszzen!

— Megfogjam? — kérdezte Flambeau a kijárat felé gurva, mert Kalon már feltárta az ajtót.

— Nem. Hadd menjen, — mondta Brown tisztelendő, sajtáságos mély sóhajjal, a mely mintha a világegyetem melyéről jött volna. — Menjen Káin, mert ő az Istené.

Hosszú csönd állott be a szobában, mikor Kalon eltávozott, Flambeau heves szellemnek ez a csönd a kérdés egyetlen kinlódása volt. Miss Joan Stacey nagyon hidegvérűen szedegette össze a papírokat az íróasztalon.

— Tisztelendő atyám, — mondta Flambeau a végén — a kötelességem, nem csupán kíváncsiságom, kötelességem kideríteni, ha tudom, ki követte el a bűntettet.

— Melyik bűntettet? — kérdezte Brown tisztelendő.

— Hát azt, a melyről szó van, természetesen, felelt türelmetlenül barátja.

— Két bűntetről van szó, — mondta Brown — két különböző súlyú bűntetről, a melyeket két különböző tettes követett el.

Miss Joan Stacey, miután összegyűjtötte és félretette a papírokat, kezdte beszélni az íróasztala fölkiált. Brown tisztelendő folytatta, így oly kevéssé vetve ügyet a leányra, mint az ő réa.

— A két bűntettet egyazon személy ugyanazon gyöngésége ellen követték el, a pénzért való küzdelemben. A nagyobbik bűntett elkövetőjét keresztelte a kisebbik bűntett; a kisebbik bűntett elkövetője kapta meg a pénzt.

— Jaj, ne beszéljen úgy, mintha prédikálna — könyörgött Flambeau. — Mondja el néhány szóval.

— Megmondhatom egy szóval. — felelt a tisztelendő.

Miss Joan Stacey üzletiesen sötét, mogorva tekintettel tűzte fel üzletiesen sötét kalapját egy kis tükör előtt s mialatt a két férfi beszélt minden sietség nélkül fogta a kézitáskáját és elhagyta a szobát.

— Az igazság egy szobán van, — mondta Brown tisztelendő. — Pauline Stacey vak volt.

— Vak! — ismételte a szót Flambeau és lassan kiegyenesedett egész magasságában.

— Születésétől fogva hajlama volt a vak-ságra — folytatta Brown. — A nővére szem-üveget szeretett volna hordani, ha Pauline megengedte volna neki; de ennek az volt a speciális okoskodása vagy bogara, hogy az ilyen betegségeket nem szabad azzal felbiztatni, hogy az ember megadja magát nekik. Nem akarta bevallani a szeme elé boruló homályt,

vagy az akarata erejével akarta elűzni. Így tehát a szeme egyre rosszabb lett a megérfőttestől, de a legrosszabb megerőttest csak ezután jött. Ezzel a híres profétával jött, vagy minek nevezi magát, a ki arra tanította, hogy nézzen bele az égő napba szabad szemmel. Ezt úgy hívta, hogy magába fogadja Apollót. Oh, ha ezek az új pogányok a régi pogányok volnának, mennyivel bölebbebb volnának! A régi pogányok tudták, hogy a csupasz természetimádásnak meg kell legyen a kegyetlen oldala. Tudták, hogy Apolló szeme perzell és vakít.

Szünet állott be és a pap szelíd, sőt megtört hangon folytatta:

— Hogy ez az ördög szándékosan tette-e vakká vagy nem, — abban nincs kétség, hogy szándékosan ölte meg vaksga segítségével. A bűntett oly egyszerű, hogy bele lehet betegedni. Azt tudja, hogy ő is, a leány is minden segítség nélkül jártak a liften fel s alá; azt is tudja, milyen lágyan és nesztelenül jár ez a lift. Kalon felhozta a liftet a leány emeletére és látta a nyitott ajtót, hogy a leány a maga lassú, világtalan módján írja a végrendeletet, a melyet megígért neki. Kedvesen odakiáltott neki, hogy itt várja a lifttel és hogy jöjjen ki, ha kész lesz. Aztán megnyomott egy gombot és nesztelenül felsurrant a maga emeletére, átment az irodáján, kiment az erkélyére és teljes biztonságban imádkozott a népes utca előtt, mikor a szegény leány, befejezven munkáját, vidáman kiszaladt, oda, a hol azt hitte, a szerelme és a lift várják és belépett...

— Ne folytassa! — kiáltott Flambeau.

— A gomb megnyomásával, azt hitte az az ember, félmilliót szerez — folytatta a kis tisztelendő az színtelen hangon, a melyen az ilyen szörnységekről beszélni szokott. — A dolog azonban balul sikerült. Azért sikerült balul, mert véletlenül volt ott egy másik személy is, a ki szintén áhított a pénzre és a ki szintén tudta szegény Pauline látásának a titkát. Egy dolog van ezen a végrendeleten, a melyet azt hiszem, senki sem vett észre: ámbár nincs befejezve és nincs rajta aláírás, a másik Miss Stacey és valami eselédje aláírták mint tanuk. Előbb Joan írta alá, azt mondva a törvényes formák noán megvetésével Pauline-nek, hogy majd később is befejezheti. Így tehát Joan azt akarta, hogy nővére igazi tanuk nélkül írja alá a végrendeletet. Miért? A vak-ságára gondoltam és biztosra vettem, hogy Joan azért akarta, hogy Pauline egyedül legyen, mikor aláírja a végrendeletet, mert azt akarta, hogy egyáltalán ne is írja alá.

— Az olyan emberek, mint a Staceyk rendszerint töltőtollakat használtak; Paulinénál ez különösen természetes volt. A megszokásnál és erős akaratánál és emlékezőtehetségénél fogva még mindig csaknem úgy tudott írni, mintha

látott volna, de azt már nem tudta, mikor kell friss tintát tölteni a tollába. Ezért a töltőtollait mindig gondosan a nővére töltötte meg, mindet, kivéve ezt a töltőtollat. Ezt a nővére gondosan nem töltötte meg; a benne levő tinta maradványai elegendők voltak néhány sorra s aztán a toll kimerült. A proféta pedig elvesztett ötszáz ezer fontot és semmiért követte el az emberiség egyik legbrutálisabb és legügyesebb gyilkosságát.

Flambeau kiment a nyitott ajtóhoz és hal-lotta, hogy a hivatalos rendőrség jön fölfelé a lépcsőn. Visszafordult és ezt mondta:

— Ördögi módon kellett mindezt megfigyelnie, hogy tíz perccel alatt kinyomozta Kalon bűntettét.

Brown tisztelendő megrezzent.

— Oh, a mi azt illeti, — mondta — nem; inkább az volt nehez, hogy kinyomozzam a Miss Joan és a töltőtoll dolgát. Azt azonban, hogy Kalon a bűnös, tudtam már, mielőtt bejöttem volna a kapun.

— Tréfál, — kiáltott Flambeau.

— Egész komolyan beszélék, — felelt a pap. — Mondom, tudtam, hogy ő tette, mielőtt tudtam volna, mit tett.

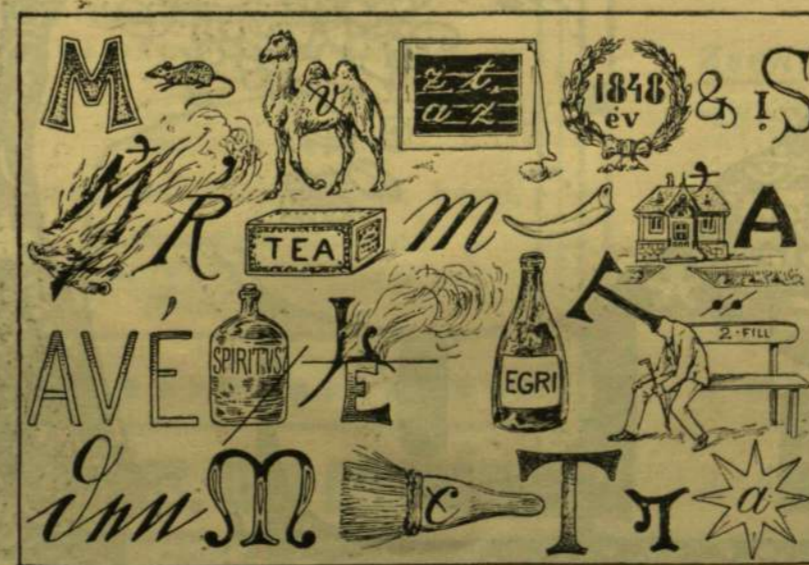
— De honnan tudta?

— Ezek a pogány sztoikusok — felelt Brown tisztelendő elgondolkozva — mindig az erejük-nél fogva buknek meg. Zuhanás és sikoltás hallatszott ki az utcára és Apolló papja meg se rezzett és körül se nézett. Nem tudtam, mi történt. De azt tudtam, hogy ő várta.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Rákosi Viktor új könyve. Palozsnaky Tamás a nagyerejű kántor cím alatt jelent meg Rákosi Viktor új könyve. Egy nagyobb elbeszélés van benne, a melyről a könyv címéből kaptam és három rövid tárczanovella. A Palozsnaky Tamásról szóló történet a magyar vidéki élet fura, érdekes figurát mutatja be, abban a modorban, a mely a nyolcvanas-kilencvenes években jött divatba, legkitünőbb példát Mikszáth műveiben kapta s melynek Rákosi Viktor is egyik legjobb mestere volt. A három rövidebb novella Rákosi Viktor alteregójának, Sipulusznak műve: vidám, bohókás tréfák, egy-egy ötleten, szójátékon megforduló humoreszkek. Rákosi Viktor egy dologban még ma is kitünő: igen jól beszéli el történetét, frissen, temperamentumosan, mindig érdekesen, mert maga is kedvét találja a saját elbeszélésében. Harmonikus, egyszerű lélek, könnyed, derült élet-filozófiája keresztlylégíti minden keserűségen, — az ember olyan érzéssel teszi le a könyvét, mintha igen kellemes, jókedvű társaságból távoznék. Rákosi Viktornak mindig megmarad az az érdeme, hogy egy emberöltőn keresztül kedvesen és szeretetreméltóan szórakoztatta a magyar olvasókat s aligha van közöttünk betűvel élő ember egy is, a ki nem köszönné neki legalább néhány jó órát.

KÉPTALÁNYOK.

A Vasárnapi Ujság 46-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Valahol messze, valahol régen, megástak egy sirt temető szelén.

A fenti két nagy képtalány megfejtői közt az alábbi négy díszmüvet sorsoljuk ki:

I. Bajza József összegyűjtött munkái, 6 kötet kötve. II. Arany László összes művei, 5 kötet kötve.

III. Jókai-Mór: Csataképek; kötve. IV. A mi hőseink, 2 kötet kötve. — Megfejtési határidő 1919 január 20.

MUSZÁJ NEVETNI!

„Ujvári telefonál”

a címe annak a legujabb tréfás, kétoldalu hanglemeznek, melyet Ujvári a közkedvelt magyar éneklő komikus a Télkertből ad elő. Hogy ez a kiváló népszerű komikus az ő csodás tehetségével milyen elsőrangot produkál, azt a most megjelent lemezen a legfényesebben igazolja. — E lemez

pénzért nem kapható,

hanem csupán hat darab használt, lejátszott lemez ellenében, kizárólagos joggal

W Á G N E R

országszerte elismert elsőrendű magyar hangszer- és beszélőgépek áruháza.

Budapest, VIII., József-körút 15. (Telefon: József 35—92.) Fiók: IX., Ráday-u. 18.

Beszélőgépek 200 koronától 1000 koronáig. — Dalszöveges **lemezjegyzék** és **árjegyzék** ingyen! **Óvás!** Figyeljen a **WÁGNER** névre, hogy máshoz be ne tévedjen. ∞ ∞

Lejátszott vagy törött hanglemezek darabját 1 korona 50 fillérért megveszük.